

CHRIST YE MELCHIZEDEK

Mme Hebrew 6:13-20; 7:1-28.

QYQHQ UKPEP-ÑKPQ 438

Eke Ikpø Owo

IKQ IBUOT: “Emi edi oruk Akwa Oku emi ekemde ye nnyin, emi asanade, minyeneke ñkari, minyuñ iduehe, emi misañake ye mme anam-idiök, emi ema enyuñ emen enim okoñ akan mme heaven” (Mme Hebrew 7:26).

Abraham Ye Eti-mbuk

“Edi ñwed Abasi, sia ekebemde iso okut ete Abasi eyetebe mme Gentile ikpe ke ntak mbuqtidem, ebem iso ọkworø ikø uføn ọnø Abraham ete, Oto fi ke kpukpru mme idut eyekut uføn” (Ñwed Mbon Galatia 3:8).

Nnyin imokut ke emi, ntøñø Eti-mbuk oto ke eñwøñø emi Abasi ọkøñwøñode ọnø Abraham (Genesis 12:1-3). Emi edi eñwøñø emi abañade Eti-mbuk. Nnyin imokut ke ikø Paul ite Abasi ke eñwøñø Esie ye Abraham ọkøkworø Eti-mbuk ọnø enye. Eti-mbuk emi ekedie ke ata ntøñø esie, emi ekenode ke ñkpø nte isua 430 mbemiso Ibet, ndien edi enye ekebem Ibet iso odu.

Abraham ekedie owo isua ata ye efut ke ini enye ọkobode eñwøñø emi, ndien ke ini Isaac amanade enye ekedie isua ikie, ntre enye ama ebet ke ime ke ofuri isua edip ye ition. Emi edi se Paul etiñde abaña ke emi adade Abraham nte uwut-ñkpø ke anyan ime esie. Ke enye ama ọkoyø ye ime, enye ama ọbø se Abasi ọkøñwøñode ọnø enye. Ñko nnyin imokot ke Mme Hebrew 10:36:

“Koro ana nte mbufo enyene ime man ebø se Abasi ọkøñwøñode, ke ema ekenam se Enye amade.”

Abraham ama okop onyuñ ọsosop anam Ikø Abasi. Ke okopde uyo Abasi ini kiet enye ama adaha ke enyøñ, ọkpøñ ubon esie, oruk esie ye obio esie, ndien ke mbuqtidem aka ke isøñ emi enye mikofiqkø, man ke edikem ini akpada nte udeme esie. Ama ada anyan ini, isua edip ye ition mbemiso eñwøñø oro osu emi anamde ubon Abraham akabare edi edidiøñ ọnø ofuri ererimbot.

“Edi mbuqtidem ibøhøke enye: enye owuk enyin ese uñwøñø Abasi, inyuñ iyikke ke unana mbuqtidem, edi akabare enyene odudu oto ke mbuqtidem, ọnø Abasi ubøñ” (Ñwed Mbon Rome 4:20).

Mi ndien edi mbuqtidem akada Abraham ebe onyuñ ọnø enye ime ke ofuri ini oro. Edieke nnyin iyomde ime, ana nnyin inyene mbuqtidem, oruk mbuqtidem emi Abraham ekenyenede. Anyan ime Abasi idighe efre. Ndusuk ini Enye esibighi ke ndinam mme eñwøñø Esie; edi ke ini Enye anamde eñwøñø, enyene ndiworø nsu! Ndien enye emi ekedie ntre akpan-akpan sia akabañade Eti-mbuk.

Edisøñø Eñwøñø Eti-mbuk

“Ntre sia Abasi oyomde mmø emi edidade uñwøñø enyene etim ekut ete Enye idikpuhòkere uduak Esie, Enye ada uñwøñø edisin” (Mme Hebrew 6:17).

Genesis 22:16-18 edi edifiak ñwet akpa eñwøñø emi Enye akanamde emi esøñode ke uñwøñø ke emi. Ndien nte andiwet Mme Hebrew ọdøhøde, “Sia Enye mikemeke nditomo se ikponde ikan Idemesie, Enye otomo Idemesie.” Mi ndien nnyin imenyene eñwøñø Eti-mbuk, ke isua 430 mbemiso Ibet, emi ọsøñode ke uñwøñø. Ke ini Obøñ akadade uñwøñø onyuñ otomode Idemesie koro Enye odude ke nsinsi, emi owut ete utit eñwøñø emi ikoduhe oro edi enye ada ke nsinsi.

Edieke Enye okpotomode heaven me isøñ emi edinyenede utit, uñwøñø Esie okponyuñ enyene utit ñko. Edi Enye otomo Idemesie ndiwut ete ke ikø Imø ikemeke ndikpuhøre. Enye ada ke nsinsi.

Mi ndien Ibet, emi otode ke Obot Sinai, ke baba usuñ kiet ibiatke eñwøñø emi Abasi akanamde ọnø Abraham onyuñ ọsøñode ye uñwøñø. Ke ini ekedade uñwøñø esøñø eñwøñø, Ibet ikoduhe. Edieke uñwøñø owutde ete ke eñwøñø ekenyene ndida ke nsinsi, ye Ibet emi ekedie ande ke isua 430 ama ekebe emi mikesøñøke ye uñwøñø ọwørø ete ke Ibet ekeme ndidianare nda.

“Man okpoto ke ñkpø iba emi mikemeke ndikpuhøre ...”

Mme ñkpø iba oro mikemeke ndikpuhøre edi eñwøñø Esie. Eñwøñø Esie ke akpa ifet ikpuhøkere, ndien uñwøñø Esie qsoñø enye utim ikaba.

“... emi Abasi mikemeke ndisu nsu ke esit, nnyin ikpenyene akwa nsøñ-esit, kpa nnyin emi ima ifehe iyom ubøhø ke erimum idori-enyin emi enimde nnyin ke iso” (Mme Hebrew 6:18).

Idorenyin oro oto ke Christ Jesus. Eñwøñø emi ekenøde Abraham ekedi ñtøñø. Eti-mbuk ama øtøñø ke ini oro, edi ekedi suñ-suñ, ke nde ke nde, ke item ke item onyuñ ayarade: asaña ye uwut-ñkpø, ye uwa, ye erituak-ibuot ke Itie-ukpono Abasi, nte mme oku eketemedø ye utom mmø. Kpukpru edinam ekenyan ubøk ewut uyøhø ñtøñø Eti-mbuk emi ke akpatre økøsuñøde ke Christ Jesus ke kpukpru idaha. Mi ndien ke Jesus akabare edi idorenyin nnyin. Oro edi se Paul etiñde abaña Enye:

“Ami Paul, emi ndide apostle Christ Jesus, nte ekemde ye uyo Abasi Andinyaña nnyin ye eke Christ Jesus idori-enyin nnyin” (1 Timothy 1:1).

Christ Jesus edi idorenyin oro mfin. Kpukpru ntiñ-nnim ikø Akani Ediomì asaña ekekem onyuñ asak iso ese Qboñ Jesus Christ, emi edide idorenyin ønø mmø emi enyenede udeme eñwøñø oro ke usen mfin.

“... nnyin ikpenyene akwa ndøñ-esit, ...”

Ikø oro “ndøñ-esit” ke ekabarede enye enyene ukpuhøre ye ndøñesit emi otode ekikere owo. Enyene se øwørøde emi øyøhøde, emi baba ñkpø kiet efen ke ofuri ereribot mikemeke ndiyuhø ntre; emi kpukpru idorenyin nnyin, uduak, ye udøñ nnyin ewuhøde.

“... kpa nnyin emi ima ifehe iyom ubøhø ke erimum idori-enyin emi enimde nnyin ke iso.”

Emi otim ada nnyin afiak ke mme Obio Ubøhø oro ke Akani Ediomì. Mme Obio Ubøhø emi edi ediye mbiet Christ. Ke Christ Jesus nnyin imenyene, nte ekpedide Obio Ubøhø emi ikemedø ndifehe ñka ke ini ebinedø nnyin; ndien ke ibede iduk nnyin imebøhø ke ubøk osio-usiene iyip.

“Idori-enyin oro ke nnyin inyene nte ukwak ubom ukpoñ nnyin, eke midikpuhu nnyin, edi øsøñøde omum isøñ, ...”

Mi ke ndise økpuhøre akabare ebiet ubøm emi odude ke inyañ emi mbufut mmøñ oyutde.

Melchizedek Ye Christ

“... onyuñ ebøde oduk ekeyire ke se idude ke esit ukara;

“Ke ebiet emi Jesus ama ebe oduk ke esit nte Ebe-iso ønø nnyin, ke Enye ama akabare edi Akwa Oku ke nsinsi, nte utø Melchizedek asañade.”

Enye afiak akada ekikere esie emi øtøñøde ke ibuot ition, emi enye adade edinam Melchizedek edi. Ema etre ekikere emi ke uføt oto ke anyan item ye nduri-utøñ ke abaña edidø mkpoñ mbuøtidem emi ekenøde.

Akpa editiñ ñkpø mbaña Melchizedek edi ke Genesis ibuot duop-enañ. Ke ini Abraham akafiakde ønyøñ ke enye ama ekebine mme ndidem emi ekekade Sodom enyuñ emumde Lot ye uføk esie enyuñ etañde mme ñkpø eken ke obio, Abraham ama osim mmø, osobo mmø, onyuñ øbø mmø mme ñkpø mbume oro ye Lot ye uføk esie afiak ke Sodom.

Ke ini Abraham ye ikøt esie ekefiakde edem enyøñ, Mechizedek, Edidem Salem, ama øwørø edi ndikøm enye ndinyuñ nnø enye udia. Enye ama ødiøñ Abraham, ke edidiøñ oro nnyin imonim ite ke ekedi ukem edidiøñ emi Abasi ekebemde iso ødiøñ Abraham: ete ke enye eyedi ete akamba idut, ndien ke eyeto enye ofuri ereribot eyekut uføn.

Abraham ama øfiøk idaha Melchizedek nte oku Andikpon Ñkan. Abraham ama ønø enye øyøhø ubak ñkpø duop ke kpukpru se enye akadade ønyøñ. Edieke ekpeketrede ke edinam emi, oro ekpedi ñkpø eke ekpetideti ebaña. Edi se ikotim iñwamde enye ekedi, ke isua ikie ition ama ekebe, David ewet ke Psalm 110 ete:

“Jehovah ømøñwøñø, idinyuñ ituaha mkpoñfiøk, Afo edi nsinsi oku, nte utø Melchizedek asañade” (Psalm 110:4).

Emi edi Psalm emi abañade Andinyaña. Qboñ Jehovah etiñ ikø emi abaña Andinyaña: “Jehovah odøhø ye Qboñ mi,” do ndien emi edi ntiñ-nnim ikø emi abañade Christ.

Owo ifiakke itiñ ikø ibaña Melchizedek ke ofuri Ñwed Abasi tutu edisim qyøhø ibuot ition ke ñwed Mme Hebrew, mi ke andiwet ñwed emi otim etiñ ñkpø abaña utibe owo emi, Melchizedek. Edi ata akpan ñkpø ndiyak mme ikø emi otim odu ke ekikere nnyin sia ifiqkde se Enye enyenede ndinam ye idaha utom Jesus Christ.

Melchizedek ekedi oku, enye ikonyuñ itoho oruk Abraham ke baba usuñ ndomokiet. Ekeme ndidi enye ekedi qwørø-iso owo emi qkøfiøkde ata Abasi emi odude uwem, ndusuk ikenyeneke ata ediyarade uduak Abasi nte emi Job okokutde; me nte mme qfiøk-ñkpø owo emi ekedide ndise Jesus. Mmø ema esobo ye Abasi akpanikø emi odude uwem. Ndusuk owo enim ke akpanikø ete ke Melchizedek ekedi Jesus Christ emi ekeyarare ewut mi. Kpa ye oro, enye edi ata utibe owo.

“Enye inyeneke ete, inyuñ inyeneke eka, inyuñ inyeneke oruk iman, inyuñ inyeneke eritøñø eyo uwem ye utit uwem, edi enam enye ebiet Eyen Abasi; osuk ada oku ke nsinsi” (Mme Hebrew 7:3).

Ndidøhø ete ke enye ikenyeneke ete me eka nte ewetde ke ñwed Abai ekeme ndiwørø nte ke owo ikewetke ñkpø ibaña ubon emi enye okotode. Emi isañake ikekem ye se ekeyomde man esim idaha oku Levi. Ema etim ekpeme oruk mmø eti-eti, koro mme andida itie nte oku ekenyene ndito ubon mme Levi, enyene ndisaña ukem-ukem nte mbet Moses okoyomde.

Edi mi kiet ama odu emi ekedide oku Abasi Andikoñ ñkan, inyeneke oruk. Enye oduk ke ñwed mbuk onyuñ osop, inyeneke ñtøñø ye utit. Andiwet ada enye nte mbiet Christ; koro emi edi se David okokutde ke ini enye qkødøhøde ete, “Afo edi oku ke nsinsi nte utø Melchizedek asañade.” Emi edi Melchizedek oro, mbiet oruk oku Jesus Christ emi ekedide ke ukperedem.

Edidem Ye Oku

“Ekere ndien adaña nte owo emi okponde, emi Abraham, akwa ete nnyin, okosiode qyøhø ubak ñkpø duop ke otu nti mbume ɔnø enye.”

Enø nnyin ekpri mbuk ebaña enye, edi nnyin itimke ifiqk ibaña nte enye okokponde, edi imøfiøk ite enye ekedi oku Abasi Andikoñ Ñkan, onyuñ edi edidem ñko, emi qkpuhøre ye ubon oku mme Levi. Mmø ikedighe ndidem; edi ekedi mme oku ikpøñ-ikpøñ. Enye emi ekedi kiet emi ekedide edidem ye oku ndusuk ke mkpon-ñkan obio ke Isøñ Eñwøñø oro edi Salem, emi ke ukperedem ekedide Jerusalem.

Emi ekedi mme idaha utom emi Jesus Christ ke Idemesie akakamade, emi ekenøde Enye. Enye ama ada itie Esie ini kiet nte Anditiñ ntiñ-nnim ikø ke ini Enye ama akana uduøk-mmøñ, ndien Spirit Abasi edidoro Enye ke Idem, ndien Enye qøñø utom Esie. Enye ama ada qyøhø itie Esie nte Oku ke ini Enye qdøkde ke enyøñ onyuñ osopde ke enyin mbet ke adañaemi mmø ebohode qø kiet ke Obot Olive. Enye ama ebe oduk ke Ata Edisana eke Heaven. Enye eyetøñø utom Esie nte Edidem ke ini Enye edikpøñde Ebekpo mkpe-ubøk Esie afiak edi ke ererimbot emi.

Edi kpa ye oro, mme idaha utom Esie emi enyene Enye ini ekededi. Nte ikutde, ini kiet Pilate qdøhø enye ete, “Nte Afo edi Edidem mme Jew?” Enye ama qbørø onyuñ qdøhø enye ete, “Ndi Enye.” Enye ekedi Edidem okposuk edi emi Enye mikadaha itie ukara kaña. Ke ini oro ñko Enye ekedi Anditiñ ntiñ-nnim ikø ye Oku. Mi ndien utom Esie nte Oku, ye nte Anditiñ ntiñ-nnim ikø ye nte Edidem ema eka iso inyeneke ñtøñø ye utit.

Abraham Ye Melchizedek

Man etim efiøk nte Melchizedek okponde ana nte inyene ekpri ekikere ibaña nte Abraham okokponde. Se Abraham mi ke isøñ mme Chaldee. Etiñ enø nnyin ke Utom Mme Apostle ke ikø emi Stephen eketiñde, ete ke Abasi okokot Abraham ke Ur mbemiso okokot enye ke Haran. Enye qkøsuø ke Haran, ndusuk ke ntak udøñø ete esie emi akakpade do. Ema etøñø ntak ekot enye ke Haran. Abasi okokot enye osio ke otu nditø-ete esie ye ubon esie aka ke isøñ emi enye mikøfiøkke.

Mi ke Enye okodomo enye okut: odomo ime esie, odomo mbuqtidem esie ye ediyø esie. Ndien oto ke emi Abraham ekebede kpukpru idomo oro esin enye akabare edi ete akamba idut, onyuñ oto ke enye ofuri ererimbot ekut uføn. Eyeto ke oruk esie Mkpasip oro eyewørø emi edidide usuñ edidiøñ nte Abasi økøñwøñøde qnø Abraham. Edi Enye okokpon akan ke otu mme ete ke Ikø Abasi, enye ekedi ete mbuqtidem. Enye øwørø ada nte uwut-ñkpø ke se Abasi ekemedé ndinam nnø owo emi ayakde idem esie ofuri-ofuri qnø nte emi Abraham akanamde.

Kpa ye oro Melchizedek ama okpon akan Abraham: Abraham ama qnø enye itie kiet ke ñkpø duop, ndien Melchizedek qdøñ enye. Ekpri økøbø edidiøñ oto akamba. Emi edi akpanikø ñko ke edikpe øyøhø mbak ñkpø duop. Abraham ama qfiøk nte owo emi okokponde.

Ke idak Ibet, mme Levi ema ebø øyøhø mbak ñkpø duop. Mmø ekeda oro edu uwem. Edi Abraham ekedi ibuot ye ete qnø mme oku eyo Levi onyuñ ada okoñ akan mmø, ndien kpa ye emi enye ekekpe øyøhø mbak ñkpø duop qnø Melchizedek, enye ama qfiøk abaña odudu ye idaha emi Melchizedek ekenyenede.

Edikpuhøre Idaha Oku

Ke emi tim kpeme, idaha oku ye Ibet ekesaña kiet. Kpukpru edinam mme oku ekedi ndida nsøñø Ibet, man ekpeda enam ndutim ibet nte Abasi okowukde. Ke ntø mmø inyeneke ubahare; mmø eda qtø kiet ndusuk eduo qtø kiet.

“... ekpenam didie eyom oku efen adaha ada nte utø Melchizedek asañade?” (Mme Hebrew 7:11).

Edieke Abasi okonimde uyøhø ke mme ñkpø ebe ke idaha mme oku Levi, oro edi, mmø emi ekenimde, nso idi ntak emi Abasi okponimde ufañ qnø idaha oku efen? Ufañ efen ikpoduhe. Ke edinam Abasi, adaña ama odu qnø mme oku Levi. Ndien oro ama ekem ye mmø.

“Koro ke adañemi ema ekpuhøre idaha oku, ana nte ekpuhøre ibet ñko.”

Obufa Ibet ama edi emi akanamde ebiat akan Ibet emi ekebemde enye iso odu. Akani Ibet akabare abiara ke ndo-ndo oro; enye inyeneke odudu aba.

Unana Ukeme Eke Ibet

“Koro ibet minamke baba ñkpø kiet øføn ama, enyuñ eda idori-enyin eke øfønde akan edian . . .” (Mme Hebrew 7:19).

Nte nnyin ikpenim ite ke edinen-ido oro idighe se ekebøde eto ke edinim Ibet? Me øwørø ete ke ñkpø ama abiara ke Ibet emi mikanamke edi mmem-mmem ñkpø ndisaña nsim edinen-ido? Paul ama otuk ebiet emi ke ini enye ødøhøde ete:

“Koro se Ibet mikekemeke ndinam, ke emi obukidem esinde enye edi mmem-mmem, Abasi akanam; ke emi Enye osiode Eyen Esie ødøñ ke mbiet obukidem idioñ-ñkpø, onyuñ adade Enye nte isop, anam ikpe obiom idioñ-ñkpø ke obukidem Esie:

“Man nnyin, emi misañake ke obukidem, edi isañade ke spirit, ikpanam edinen ido ibet øyøhø-øyøhø” (Nwed Mbon Rome 8:3, 4).

Emi Ibet mikekemeke ndinam owo øføn ama, ikotoho koro Ibet ke idemesie mikøfønke mme ekenyenede ndo, edi unana mføn mma okoto ke emi owo mikekemeke ndisaña nte Ibet okoyomde.

Idorenyin Emi Øfønde Akan

“... enyuñ eda idorenyin eke øfønde akan edian; [Ndien idorenyin oro eke øfønde akan ekedi Jesus Christ] emi nnyin isañade ke esit ikpere Abasi” (Mme Hebrew 7:19).

Edinam emi isañake ikekem ye akan ido ukpono Abasi ke mme Ataya emi mme owo ekesidade ekpere ka adaña emi akwa oku odukde ke Ata Edisana Ebiet ndinam utom. Otu owo ekedu ke añwa ekpere Ataya, do ke mmø ekekpono Abasi ke ini akwa oku anamde utom esie ke Ata Edisana Ebiet ke iso Ñkpø Itie Mbøm.

“Ndien kpa nte ekedade uñwøñø enim Enye ke oku.”

Eñwønø Obufa Ediomí emi ekenode Abraham ye idaha oku, nte utø Melchizedek asañade mmø mbiba ekeda itie mbemiso Ibet oduk edi. Ekeda uñwønø esøñø mmø, ndien mmø mbiba eda akpa itie mbemiso eyo Ibet. Ndida uñwønø nsøñø mmø anam mmø ekpuhøre ye Ibet sia mikadaha uñwønø isøñø akan idaha oku. Abasi okotomo Idemesie koro baba ñkpø efen iduhe eke okponde akan emi Enye ekemedé nditomo, man mme uñwønø eke Abraham ye eke idaha oku nte utø Melchizedek asañade akpada ke nsinsi, oro edi, inyeneke utit.

“Adaña ntø ñko ke Jesus amakabare edi ubiqñ ediomi [Ikø emi “ubiqñ” ɔwørø esine-uføt] eke ɔfønde akan” (Mme Hebrew 7:22).

Ikø emi “Testament” edi ukem ikø emi odude ke mme itie ñwed efen emi ekabarede “ediomi.” Ke ini nnyin itiñde ibaña Akani Testament ye Obufa Testament nnyin ñko imekeme ndidøhø ite Akani ye Obufa Ediomí, koro mme ikø oro edide ukem toto ke eritøñø. Do ke ekenam Enye edi esine-uføt Ediomí emi ɔfønde akan.

Oku Ke Nsinsi

“Ke akpanikø ekenyuñ enam ediwak owo edi oku, koro mkpa miyakke mmø esuk edu uwem.”

Unen ama odu ɔnø mmø emi eketode ubon Aaron, man oto do utom mme oku okuna ukpøk, ndien mmø emi edidade itie Aaron ke emana ke emana ekpenam utom mmø. Edi mi uføn ikoduhe aba ndinam oro, koro Kiet ama odu emi mikenyeke utit uwem: mi ndien usuñ ikoduhe mme owo efen ndida itie Esie, edi Oku kiet ndida ke nsinsi.

Enyaña Oyøhø-Oyøhø

“Koro Enye odude uwem ke nsinsi, enyene idaha oku eke mikemeke ndikpuhøre.

“Ke ntak emi Enye onyuñ ekeme ndinyaña mmø emi esañade ke Enye ekpere Abasi ɔyøhø-ɔyøhø ...”

Ikø oro “ɔyøhø-ɔyøhø” edi kiet ke otu mme ikø emi etiñde esøñø ke usem mme Greek. Iwørøke ini kiet kpøt, edi ke nsinsi; edi ɔwørø mføn-mma, oro edi erinyaña eke ɔfønde ama.

Ñkpø baba kiet idiołkke ke abaña erinyaña emi Obøñ ɔnøde uduot owo. Edieke owo odude uwem eke misañake ikekem, me ndidue odude, me ñkpø ekededi emi anamde etie nte ke erinyaña oro inyeneke odudu, fiòk ete ke idighe erinyaña enyene mfina. Edieke mmeme odude, odu ke owo emi ekesinde ndimum Obøñ ñkama man enyene ɔyøhø odudu ndisøñø nda. Erinyaña emi edi ɔyøhø-ɔyøhø. Emi ɔwørø ete idighe enye ndiføn mma ikpøñ-ikpøñ, edi enye ɔdøñø kpukpru se eyomde, onyuñ osim mme utit ererimbot, onyuñ ekem ɔnø kpukpru uduot owo, kpukpru idaha ke uwem, kpukpru ubon, idut ye usem.

Akwa Oku Emi Minyenike İdiòk-ñkpø

“... Enye ekpere Abasi ɔyøhø-ɔyøhø sia Enye odude

uwem ke nsinsi ndinam mkpe-ubøk nnø mmø.

“Emi edi oruk Akwa Oku emi ekemde ye nnyin, emi asanade, minyenike ñkari, minyuñ iduehe, emi misañake ye mme anam-idiòk, emi ema enyuñ emen enim okoñ akan mme heaven.”

Nte ñkpø odu emi owo mitiñke eke ekpetiñde? Oro ɔwørø ete “baba se idiołkde kiet iduhe, ɔyøhø ye mføn-mma” ke ñkañ spirit, Edisana Abasi ke Idemesie ye ofuri edisana-ido Esie; emi minyuñ isañake ñkpø ye mme anam-idiòk, edi idighe nte Enye omomum Idemesie akama mbak okunam ñkpø ye mme idiołk owo. Mme Pharisee ema eda etop edi, ete ke Enye adia ñkpø ye mme idiołk owo enyuñ ekut Enye ke otu mmø. Emi ɔwørøde ete ke Enye ama adiañare ofuri-ofuri ɔkpøñ mme idiołk-ñkpø ye mme ukwañ-ido mmø, ke emi enye mikodukke idiołk usuñ mmø. Ke utø usuñ emi, nditø Abasi ediañare ekpøñ mme anam-idiòk, edi idighe ke ido ndidøhø nte “mmasana ñkan fi.”

“Emi minyenike ndiwa uwa kpukpru usen mbaña idiołk-ñkpø idem esie kaña, ...”

Enye ikanamke idiołk-ñkpø. Edieke afo edikotde Mbet mme Levi, afo eyekut ete ke ini mme oku ekekade ndiwa uwa, ekewa ufene emi ɔfønde, ndien mmø eyeda iyip ufene oro eduk itie edisana-ebiet

enyuñ ebemiso ewa ebaña idiqk-ñkpø mmø. Mmø oro edi mme oku emi enamde utom ke otu. Ndien mmø eyewa ebaña edisana ebiet oro. Do ke ekenam uwa efen, mmø eyeda iyip oro ewa ebaña idiqk-ñkpø mmø efen ke oruk usuñ oro ke Usen Usio-isop. Oro edi usen emi akwa oku esidukde ke Ata Edisana Ebiet. Oro esida itie ke usen duop ke qyøhø qfiøñ itiaba mbemiso Usørø Mme Ataya ke utit idøk.

Usen Usio-isop oro ama akabare edi usen mføn emi Jesus Christ økøbøde ufen ke ibuot ofuri owo, idighe ibuot mme Jew ikpøñ, edi ke ntak ofuri ererimbot.

Uwa Emi Qfønde Ama

“... koro Enye akanam emi ama ini kiet, ke adañemi Enye awade Idem Esie.”

Uwa emi Jesus akawade edi uwa emi anamde utom kpukpru ini. Ukem nte idaha oku ekedide ubon kiet ama ebe, efen eda itie; ntre ke ediwa uwa akada itie ñko. Akwa oku eksiwø uwa emi ini kiet ke isua, ke ini mme uwa usenubøk ye eke mbubreyo ekedade itie ke ubøk mme oku ke mme ini mmø. Emi ekedi se ikekade iso ke ini Ataya ye Itie-ukpono Abasi ekesuk edude.

Edi Abasi okonim Ibet emi ntem man oto do Ikøt Esie ekpenyene ebuana ye Enye, mmø ekpenyuñ ekpere Enye kpukpru ini. Edieke edikpono nnyin akabarede edi nte ido edinanam onyuñ qwørøde økpøñ usuñ, nnyin imoduøk ata akpan ñkpø ke esit; iduhe se isuhøde inø nnyin ke ebøde ukpøk. Emi edi se inamde mme uføk-Abasi ke eyo mfin esop usuñ ofuri-ofuri.

Jesus akawa Idemesie ini kiet kpøt, uwa emi qsoñøde ada inyuñ iyomke etøñø ntak ewa. Enye akawa Idemesie ini kiet, ndien Enye ama ododu tøñøde ke ini oro tutu osim ke emana ye mme emana emi owo edidude, qnø kpukpru eren, ñwan ye ekpri eyen.